

Informe sobre les actuacions en matèria de normalització lingüística a l'Administració de justícia que du a terme el Departament de Justícia

Actuacions 2009-2016

1. L' Observatori Català de la Justícia. El grup de treball de llengües

El plenari de l'Observatori Català de la Justícia del 6 de novembre de 2009 va aprovar la proposta de constituir un grup sobre les llengües a l'Administració de Justícia amb els objectius següents:

- revisió la situació de la llengua catalana en l'àmbit general i en l'àmbit particular de la justícia
- quines llengües i quines problemàtiques té cada llengua
- la garantia de l'ús oficial
- noves tecnologies i gestió de llengües
- sobre la validesa de la legislació traduïda al català
- la formació en llengua a l'Escola Judicial
- els requisits lingüístics en l'accés al lloc de treball
- inventari i seguiment de les actuacions de política lingüística que actualment s'adrecen a l'àmbit de la justícia

El grup de treball està format per representants de les institucions següents:

- Generalitat de Catalunya
 - o Departament de Justícia
 - Secretaria de Relacions amb l'Administració de Justícia
 - Subdirecció General de Suport Judicial i Coordinació Tècnica
 - o CEJFE
 - o Direcció General de Política Lingüística
 - o Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya
- Consell General del Poder Judicial
- Tribunal Superior de Justícia de Catalunya
- Fiscalia Superior de Catalunya
- Secretaria de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya
- Ministeri de Justícia
- Col·legis professionals de l'àmbit jurídic:
 - o Col·legi de Notaris de Catalunya
 - o Deganat Autòmic de Registradors de la Propietat, Mercantils i de Béns Mobles de Catalunya
 - o Consell de Col·legis d'Advocats de Catalunya
 - o Consell de Col·legis de Procuradors dels Tribunals de Catalunya
 - o Consell de Col·legis de Graduats Socials de Catalunya
- Universitats

Els treballs elaborats pel grup de treball de l'Observatori, des de la seva constitució fins a l'actualitat han estat:

Any 2010: (aprovat en el Ple de l'Observatori de 13 de desembre)



- Pacte per als usos de les llengües oficials en l'àmbit del dret

Any 2012 (aprovat en el Ple de l'Observatori de 12 de desembre)

- *La llengua catalana a la justícia*
- *Manual de bones pràctiques lingüístiques a la justícia*

Any 2013 (aprovat en el Ple de l'Observatori de 15 de novembre)

- *Criteris per als usos lingüístics a l'Administració de justícia*

1.1 El Pacte per als usos de les llengües oficials en l'àmbit del dret

Aquest document va néixer amb la voluntat de situar l'ús de la llengua en el terreny de la normalitat i tractar aquesta qüestió conjuntament amb les diferents parts implicades. Els motius pels quals, doncs, es va considerar necessari fer aquest pacte van ser els següents:

- la situació de desigualtat en l'ús de català en el món del dret, que no es correspon amb la realitat sociolingüística de Catalunya
- la necessitat de garantir el lliure exercici de la ciutadania a utilitzar i a rebre la documentació en la llengua oficial sol·licitada
- la necessitat de formació en llengua catalana dels professionals que treballen a l'administració de justícia
- la competència de la Generalitat de Catalunya per a la remoció de qualsevol obstacle que impedeixi l'exercici dels drets lingüístics dels ciutadans
- la tasca prèvia feta en l'àmbit de la justícia per tal d'enfrontar aquest acord
 - o la Carta dels drets dels ciutadans en la justícia (elaborat pel Departament de Justícia i l'Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia)
 - o els acords de col·laboració i els plans de treballs signats entre la Generalitat de Catalunya (Departaments de Justícia i de Cultura) i els professionals de l'àmbit jurídic per al foment de l'ús del català
 - o la promoció de la sol·licitud de l'ús del català en les actuacions judicials mitjançant altresí

Les parts implicades en l'elaboració d'aquest pacte es van comprometre a difondre'l en el seu àmbit d'actuació, a recollir i posar en pràctica bones pràctiques, i complir, en l'exercici de la seva activitat professional, els principis que desenvolupa.

Durant els anys 2011 i 2012, el grup de treball de l'Observatori va analitzar la situació de la llengua catalana i va elaborar un recull de bones pràctiques per afavorir un clima de normalitat en l'ús de les llengües oficials en els jutjats.

El resultat d'aquesta tasca van ser els dos documents que va aprovar el Ple de l'Observatori de 12 de desembre de 2012.

1.2 La llengua catalana a la justícia

Aquest treball conté una anàlisi de la situació jurídica del català a l'àmbit judicial, una anàlisi dels diferents aspectes del món judicial i jurídic que fan difícil l'ús del català, dades sobre l'ús del català (de l'any 2011), una anàlisi comparada del tractament de la llengua en altres països plurilingües

1.3 Manual de bones pràctiques lingüístiques a l'administració de justícia

Aquest document recull el conjunt de bones pràctiques, enteses com recomanacions d'actuació individual i institucional que, tot i no tenir un caràcter prescriptiu, perquè la normativa actual no les preveu, van encaminades a assolir la normalitat en l'ús del català a la justícia, superant d'obstacles derivats de les actituds i de la manca de competència en llengua catalana.

El *Manual* té la finalitat de proposar com a pauta d'actuació de les administracions i del personal al seu servei un seguit de pràctiques recomanables dins del que avui és legalment possible.

El grup de treball sobre les llengües a l'Administració de justícia de l'Observatori Català de la Justícia va determinar, doncs, un conjunt de bones pràctiques per a totes les instàncies i els agents que d'una manera o d'una altra intervenen en la fixació de l'ús lingüístic a l'àmbit judicial. Els destinataris d'aquestes propostes són tot el personal judicial i les administracions que els donen suport, els professionals del dret que des de la seva activitat particular interactuen amb la justícia i altres operadors, com notaris o registradors, que amb la seva activitat també desenvolupen un paper important en l'ús lingüístic dins de la pràctica jurídica. La naturalesa de les bones pràctiques va des de les actuacions favorables de les institucions fins a les conductes individuals de servidors públics i professionals particulars, passant per la necessitat general d'una bona capacitat en llengua catalana.

1.4 Criteris per als usos lingüístics a l'Administració de justícia

Aquest darrer document és un recull de punts controvertits en l'aplicació de la legislació lingüística en les actuacions judicials i hi dóna possibles respostes, i que complementa el *Manual de bones pràctiques*.

L'estudi recull diferents qüestions que suscita la legislació lingüística en l'àmbit de la justícia pel fet que o bé l'aplicació del precepte jurídic admet lectures diverses o bé la interpretació més general que se n'ha fet afecta negativament l'ús normal del català en la justícia. Totes aquestes qüestions van ser formulades i respostes en el marc d'un seminari de jutges i secretaris judicials que es va dur a terme en el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada entre els mesos de setembre i desembre de 2012. Les respostes que hi van donar els assistents s'han plantejat i debatut també amb els diferents col·lectius que formen part del grup de treball sobre les llengües a Catalunya, de l'Observatori Català de la Justícia: advocats, procuradors, graduats socials, registradors, notaris, jutges, fiscals, secretaris judicials, àmbit universitari i serveis jurídics i lingüístics de la Generalitat.

Així, en aquest estudi es tracten qüestions com ara: com, en quin termini i amb quin procediment un ciutadà pot demanar de rebre la documentació oficial de l'òrgan judicial en català, com ha d'actuar un òrgan judicial quan un ciutadà demana ser atès en català, què entenem per indefensió

del ciutadà per raó de la llengua, com s'ha d'actuar davant del desconeixement del català per part del jutge, entre moltes altres. Cada punt tractat recull les diferents opinions expressades en el marc dels dos espais de debat esmentats: el seminari de jutges i secretaris i el grup de treball sobre les llengües a la justícia de l'Observatori Català de la Justícia. Així mateix, l'estudi conté un resum de la normativa aplicable i de resolucions que hi incideixen. Finalment, hi ha un annex amb dos models de sol·licituds per tramitar en català el procediment judicial.

2. Actuacions dutes a terme per facilitar l'ús del català a la justícia

2.1 Descripció general de les actuacions

El Departament de Justícia, a través dels dinamitzadors lingüístics, ofereix diversos serveis per millorar la situació del català a l'Administració de justícia.

Les àrees d'actuació dels dinamitzadors són les següents:

- a) Formació i capacitació lingüística: l'objectiu és capacitar lingüísticament el personal a fi que puguin dur a terme amb normalitat la seva tasca en català.
- b) Assessorament, traducció i correcció de documents: l'objectiu assistir lingüísticament el jutge, secretari, fiscal o funcionari judicial en l'exercici de la seva activitat professional.
- c) Dinamització: s'encabeixen totes les tasques orientades a estendre l'ús del català.
- d) Elaboració d'una base de legislació en català (LexCat):

a) Formació i capacitació lingüística

Les actuacions en formació durant aquests cinc anys s'han concretat en les tasques següents:

- Elaboració de cursos virtuals de català amb materials interactius amb continguts adaptats específicament per al col·lectiu de professionals del dret i de l'Administració de justícia.
- Regulació dels cursos de català (normes d'accés, revisió d'exàmens, sistema d'avaluació, etc.) i coordinació amb el CEJFE de totes les gestions relatives a l'expedició dels certificats de català.
- Organització de cursos presencials de llengua general (A, B i C), de llenguatge jurídic (J) i de tallers de llengua (iniciació al català, conversa, redacció i reforç d'ortografia), adaptats a les necessitats de cada àmbit o demarcació.
- Elaboració i actualització de material didàctic per a cursos virtuals.
- Tutorització i seguiment de totes les persones inscrites als cursos per autoaprenentatge.
- Organització de sessions per formar jutges, secretaris, fiscals i la resta de personal judicial sobre els recursos en llengua i llenguatge jurídic, com ara traductors automàtics, cercadors, formació en línia, bases terminològiques, bases de dades legislatives, etc.
- Elaboració d'enquestes sobre el coneixement de català a tot el personal que treballa al servei de l'Administració de justícia



b) Assessorament, traducció i correcció de documents

Aquesta funció aplega les activitats que tenen per objectiu assistir lingüísticament el jutge, el secretari, el fiscal o el funcionari judicial en l'exercici de la seva activitat professional. En aquest vessant, les tasques que es duen a terme són les següents:

- Atendre les consultes dels funcionaris i dels jutges sobre dubtes lingüístics en la seva activitat professional.
- Correcció de documents (tant de tràmit com resolucions dels jutges) i proposta de millores en la redacció l'estil als usuaris.
- Fer les traduccions al català que sol·licita un òrgan judicial.
- Elaboració de models de documents, actualment la majoria incorporats a l'aplicació informàtica.
- Estandardització, supervisió i traducció al català la col·lecció de models de documents introduïts en la nova plataforma e-justicia.cat. Actualment hi ha un grup de treball per oferir en català tots els documents que s'hi incorporen.
- Elaboració d'eines de referència per a la feina dels jutjats
- Difusió del marc legal del català a la justícia.

c) Dinamització

En aquest aspecte, els dinamitzadors lingüístics vetllen pel respecte a la legislació lingüística i els drets lingüístics en els edificis judicials i en les activitats jurisdiccionals i editen material divulgatiu sobre recursos lingüístics i jurídics en català.

Així mateix, també han executat el Pla de voluntariat lingüístic entre el personal judicial, una iniciativa que pretén fomentar la interrelació, la coneixença i el diàleg entre persones voluntàries que volen compartir unes hores de conversa en català i persones aprenents que volen practicar aquesta llengua.

d) Elaboració d'una base de legislació estatal en català en el Portal jurídic (LexCat)

L'equip de dinamitzadors lingüístics s'encarrega de consolidar, traduir i fer el manteniment dels textos legislatius estatals que el Portal jurídic ofereix en català.

Actualment hi ha publicat en el Portal jurídic 171 textos legislatius, entre aquests el Codi civil, el Codi penal, Llei i Reglament d'estrangeria, Llei i Reglament d'expropiació forçosa, Llei del Registre Civil, Llei 30/1992, les principals lleis processals, etc. Per elaborar aquesta base s'han dut a terme les tasques següents:

- Consolidació dels textos legals, amb notes de a peu d'article de les reformes que han tingut, i donar-los un format homogeni per publicar-los al Web de l'Administració de Justícia
- Traducció els textos legislatius anteriors a 1998 (data de posada en funcionament del suplement del BOE en català) i incorporar-hi les reformes aparegudes en el BOE en català.
- Manteniment i actualització permanent d'aquest recull legislatiu.

2.2 Indicadors d'aquestes actuacions

a) Formació en llengua catalana

Per tenir una idea de la rellevància de la formació adreçada a l'Administració de justícia al llarg dels darrers 20 anys, només cal comprovar aquestes dades:

El quadre següent inclou els certificats expedits a personal judicial que han cursat un curs de català amb el resultat d'apte.

Certificats expedits entre 2000-2015	TOTAL
A (inclou els nivells bàsic i elemental)	1.052
B (intermedi)	2.467
C (suficiència)	3.347
D (superior)	150
J (llenguatge jurídic)	1.292
TOTAL	8.308

Inscrits i aptes període 2010-2015, dividits per categories

	Jutges, secretaris i fiscals		Resta de funcionaris	
	Inscrits	Aptes	Inscrits	Aptes
2015	123	52	866	176
2014	138	50	847	200
2013	180	46	1.051	252
2012	143	43	745	202
2011	165	34	798	153
2010	131	33	1.069	213

b) Traduccions i correccions de documents per a l'Administració de justícia

Sol·licituds de traducció i correcció dels òrgans judicials als serveis lingüístics

	Traduccions	Correccions	Total
2010	2.228	1.318	3.546
2011	1.597	896	2.493
2012	2.670	1.060	3.730
2013	2.845	1.436	4.281
2014	3.382	985	4.367
2015	3.346	610	3.956

Traduccions i actualitzacions de documents de les aplicacions informàtiques

e-justícia.cat

	Documents nous	Actualitzacions
2011 (civil)	1.065	150
2012 (civil)	719	1.750
2013 (civil)	700	919
2014 (social i civil)	407	Actualització permanent
2015 (social, civil i mercantil)	2.198	Actualització permanent

Altres aplicacions informàtiques

1994-2016	Temis 1 i Temis 2	Traducció de les col·leccions de documents de totes les jurisdiccions. Traducció de les actualitzacions que puntualment es realitzen a les diferents col·leccions, quan els documents s'han de modificar substancialment (aprovació nova LEC, reformes laborals, nova oficina, etc.) Traducció dels documents propis que cada jutjat fa servir a partir de les col·leccions estàndards. (Activitat realitzada per cada dinamitzador lingüístic a demanda del jutjat.)
2005	Arconte	Traducció del programari i dels missatges de l'aplicació
2004 i 2006	Inforeg	Traducció del programari i dels documents de l'aplicació
2012	Punt Neutre Judicial	Traducció del programari
2012	Lexnet	Traducció del programari i dels documents de l'aplicació

c) Acords de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya i els col·legis professionals

Pel que fa a les actuacions per promoure l'ús del català entre els col·lectius de professionals, l'any 2008 es va signar, juntament amb la Secretaria de Política Lingüística, un Acord amb el Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya. En el marc d'aquest acord, les actuacions han estat les següents:

- oferta de cursos de català i de llenguatge jurídic i cursos d'oratoría
- servei d'un traductor automàtic
- un pla de qualitat lingüística adreçat a advocats
- recursos lingüístics en línia, cursos d'oratoría, entre d'altres.

Amb posterioritat s'han anat signant acords amb quatre col·lectius jurídics més: procuradors, registradors de la propietat, notaris i el juliol de 2013 es van incorporar també els graduats socials.

En el marc d'aquests acords faciliten informació, formació i eines lingüístiques als professionals d'aquests sectors, que també tenen a la seva disposició manuals de bones pràctiques i materials de sensibilització. Aquestes accions volen garantir els drets lingüístics dels ciutadans i incrementar l'ús del català en el món jurídic i judicial.

Pel que fa a l'oferta de formació, durant els mesos de novembre i desembre es duen a terme les inscripcions als cursos de formació (nivells A, B, C i llenguatge jurídic), que s'imparteixen en grups de 15 a 20 alumnes i per mitjans electrònics.

El nombre de professionals inscrits i aprovats al llarg de la vigència d'aquests acords és el següent:

Inscrits

	Advocats	Procuradors	Notaris	Registradors	Graduats socials	Total
2009	284	-	-	-	-	284
2010	483	-	-	-	-	483
2011	250	73	33	17	-	373
2012	253	52	52	13	-	370
2013	300	57	31	9	-	397
2014	302	37	32	7	79	457
2015	272	29	18	3	38	360
Total	2.144	248	166	49	117	2.724

Aptes

	Advocats	Procuradors	Notaris	Registradors	Graduats socials	Total
2009	71					71
2010	122					122
2011	90	20	11	8		129
2012	83	11	12	4		110
2013	84	11	11	2		108
2014	86	11	--	2	13	112
2015	<i>pendent</i>	<i>pendent</i>	<i>pendent</i>	<i>pendent</i>	<i>pendent</i>	<i>pendent</i>
Total	536	53	34	16	13	652

Pla de qualitat lingüística

Edició	Participants	Actuacions
2009	96	1.279
2012	81	1.803

Pel que fa a l'ús del traductor automàtic per part dels professionals, les dades dels darrers anys són les següents:

Ús del traductor automàtic per a advocats i procuradors

	Nombre de paraules traduïdes	Nombre de documents traduïts
2010	1.213.887	586
2011	1.102.675	691
2012	1.297.367	801
2013	935.342	539
2014	800.057	469
2015	1.002.364	465

d) LexCat-portal Jurídic

Les normes estatals publicades i consolidades en català a LexCat i al Portal Jurídic són les següents:

187 normes publicades	En format PDF: 43
	En format HTML: 144

Barcelona, 9 de juny de 2016